

บทที่ 5

สรุปและข้อเสนอแนะ

สรุป

ในปัจจุบันผู้ลงทุนไทยได้ออกไปลงทุนในต่างประเทศเพิ่มขึ้นเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะการลงทุนในกลุ่มประเทศกำลังพัฒนา เช่น กลุ่มอินโดจีน กลุ่มอาเซียน ประเทศจีน เป็นต้น การลงทุนในประเทศกำลังพัฒนาเหล่านี้ ผู้ลงทุนไทยต้องเผชิญกับความเสี่ยงภัยต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งความเสี่ยงภัยทางการเมือง (Political Risk) หรือความเสี่ยงภัยที่มีสาเหตุเชิงพาณิชย์ (non-commercial risk) ซึ่งเป็นความเสี่ยงภัยที่เกิดจากปัจจัยภายนอกโครงการลงทุน ซึ่งผู้ลงทุนไม่สามารถควบคุมหรือคาดการณ์ล่วงหน้าได้ และเมื่อเกิดภัยทางการเมืองขึ้น ย่อมทำให้ผู้ลงทุนได้รับความเสียหายหรือไม่เสียหายเท่านั้น แต่ผู้ลงทุนไม่มีโอกาสได้รับผลกำไร เป็นการตอบแทน โดยความเสียหายที่เกิดขึ้นจะมีความรุนแรงและมีผลกระทบอย่างกว้างขวาง ซึ่งโดยทั่วไปความเสี่ยงภัยทางการเมืองแบ่งออกเป็น 3 ประเภทหลัก ได้แก่ การไม่สามารถโอนหรือแลกเปลี่ยนเงินตรา การเวนคืน การโอน การยึด หรือการริบทรัพย์สินของผู้ลงทุนเป็นของรัฐ และการสู้รบ การปฏิวัติ รัฐประหาร หรือการจลาจล ที่เกิดขึ้นในประเทศผู้รับการลงทุน

ประเทศผู้ส่งออกการลงทุนส่วนใหญ่ได้พยายามค้นหาวิธีการจัดการความเสี่ยงภัยทางการเมือง เพื่อกระจายความเสี่ยงภัยดังกล่าวและช่วยบรรเทาหรือลดความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นกับผู้ลงทุนสำหรับวิธีการจัดการความเสี่ยงภัยทางการเมืองซึ่งเป็นที่ยอมรับอย่างมากที่สุดวิธีหนึ่ง คือ การประกันภัยทางการเมือง (Political Risk Insurance) ซึ่งหมายถึงการโอนและกระจายความเสี่ยงภัยทางการเมืองที่อาจเกิดขึ้นกับผู้ลงทุนที่ออกไปลงทุนในต่างประเทศไปยังผู้รับประกันภัย กล่าวคือ หากผู้เอาประกันได้รับความเสียหายเนื่องจากภัยทางการเมืองที่เอาประกันไว้ เขาจะได้รับความช่วยเหลือทางการเงินในรูปแบบของค่าสินไหมทดแทนจากผู้รับประกันภัย ดังนั้น การประกันภัยทางการเมืองจึงเป็นการให้หลักประกันทางการเงินแก่ผู้ลงทุน และเป็น การให้ความคุ้มครองแก่ผู้ลงทุนที่ออกไปลงทุนในต่างประเทศนั่นเอง

การประกันภัยทางการเมืองในปัจจุบัน หากพิจารณาตามลักษณะของผู้รับประกันภัย อาจแบ่งออกได้เป็น 3 รูปแบบ กล่าวคือ 1) การประกันภัยทางการเมืองโดยประเทศผู้ส่งออก การลงทุน ซึ่งเป็นมาตรการประกันภัยตามกฎหมายภายในของประเทศผู้ส่งออกการลงทุน 2) การประกันภัยทางการเมืองโดยองค์ระหว่างประเทศ ซึ่งเป็นมาตรการประกันภัยในระดับ ระหว่างประเทศ และ 3) การประกันภัยทางการเมืองโดยบริษัทประกันภัยเอกชน

สำหรับการประกันภัยทางการเมืองโดยประเทศผู้ส่งออกการลงทุน จากการศึกษา พบว่า ประเทศผู้ส่งออกการลงทุนส่วนใหญ่จะกำหนดมาตรการประกันภัยทางการเมืองของตนเอง ขึ้นมา และมีการจัดตั้งรัฐวิสาหกิจหรือหน่วยงานราชการขึ้น เพื่อทำหน้าที่ให้บริการจัดการความ เสี่ยงภัยทางการเมือง โดยการรับประกันภัยทางการเมืองแก่ผู้ลงทุนของตนที่ออกไปลงทุนใน ต่างประเทศ ซึ่งหลักเกณฑ์การดำเนินงานรับประกันภัยทางการเมืองของประเทศผู้ส่งออกการ ลงทุนที่สำคัญ อาจแบ่งออกเป็น 5 ส่วน ได้แก่ 1. การกำหนดคุณสมบัติเบื้องต้น 2. ประเภท ของความเสียหายที่รับประกัน 3. ขอบเขตของการรับประกัน 4. การชดเชยค่าสินไหมทดแทน และ 5. การรับช่วงสิทธิ ซึ่งหลักเกณฑ์ในแต่ละส่วนอาจสรุปได้ ดังนี้

1) การกำหนดคุณสมบัติเบื้องต้น แบ่งออกได้เป็น 4 ประการ กล่าวคือ

1.1) คุณสมบัติของผู้ลงทุน ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 กรณี คือ

- กรณีบุคคลธรรมดา มีการกำหนดคุณสมบัติโดยอาศัยสัญชาติของ ผู้ลงทุน หรือสถานที่ประกอบการของผู้ลงทุน หรือภูมิลำเนาของผู้ลงทุนเป็นหลักในการพิจารณา ซึ่งการกำหนดคุณสมบัติโดยอาศัยสัญชาติของผู้ลงทุนนั้น สามารถตรวจสอบคุณสมบัติได้สะดวกและ แน่นนอนกว่าการกำหนดคุณสมบัติโดยพิจารณาจากสถานที่ประกอบการ หรือภูมิลำเนาของผู้ลงทุน ซึ่งอาจเกิดปัญหาในการตรวจสอบคุณสมบัติขึ้น หากไม่มีการกำหนดหลักเกณฑ์ว่าการประกอบ กิจการในประเทศลักษณะใดบ้าง จึงจะถือว่าเป็นผู้ลงทุนซึ่งมีคุณสมบัติเบื้องต้น

- กรณีนิติบุคคล จะกำหนดคุณสมบัติโดยพิจารณาจากการก่อตั้งของนิติบุคคล หรือการมีส่วนร่วมของคนชาติตนในนิติบุคคล หรือสถานที่ประกอบกิจการของนิติบุคคล เป็นสำคัญ ซึ่งการกำหนดคุณสมบัติของผู้ลงทุนโดยพิจารณาจากการก่อตั้งนิติบุคคล หรือการมีส่วนร่วมของคนชาติตนในนิติบุคคลนั้น อาจเป็นข้อจำกัดสำหรับผู้ลงทุนที่ไม่ได้ก่อตั้งขึ้นตามกฎหมายภายในของประเทศตน หรือนิติบุคคลซึ่งไม่ได้มีคนชาติของตนถือหุ้นฝ่ายข้างมาก ทำให้ขาดคุณสมบัติเบื้องต้น ไม่สามารถขอเอาประกันภัยได้

1.2) ประเภทและรูปแบบของการลงทุน อาจแบ่งออกได้เป็น 3 ประเภทด้วยกัน คือ

- การลงทุนทางตรงเพื่อการถือหุ้นทุน (equity investment) หมายถึง การที่ผู้ลงทุนนำเงินทุนเข้าไปก่อตั้งกิจการหรือนิติบุคคลขึ้นมาใหม่ หรือการนำเงินทุนไปซื้อหุ้นทุนของโครงการลงทุนเพื่อการมีส่วนร่วมในด้านการบริหารจัดการโครงการลงทุนนั้นทั้งหมดหรือบางส่วน

- การลงทุนทางตรงในรูปของการให้เงินกู้ (debt investment) หมายถึง การที่ผู้ลงทุนให้เงินกู้ระยะสั้นหรือระยะยาวแก่โครงการลงทุนเพื่อใช้เป็นเงินทุนสำหรับดำเนินโครงการลงทุนต่าง ๆ

- การลงทุนทางตรงที่ไม่ใช่เงิน (non-equity investment) หมายถึง การลงทุนในรูปของการทำความตกลง หรือสัญญาเป็นลายลักษณ์อักษร เพื่อร่วมมือกันประกอบธุรกิจ หรือให้ความช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ แก่โครงการลงทุน ซึ่งไม่ได้นำเงินทุนเข้าไปก่อตั้งกิจการ หรือนิติบุคคลใด ๆ ขึ้นมาใหม่

1.3) คุณสมบัติของโครงการลงทุน อาจแบ่งออกได้เป็น 4 ประเภท คือ

- 1) เป็นการลงทุนที่มีส่วนช่วยพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศผู้รับการลงทุน
- 2) เป็นการลงทุนใหม่
- 3) เป็นการลงทุนซึ่งเป็นที่ยอมรับหรือได้รับการอนุมัติจากประเทศผู้รับการลงทุน และ
- 4) เป็นการลงทุนซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศผู้ลงทุนเอง

1.4) คุณสมบัติของประเทศผู้รับการลงทุน ซึ่งมีการกำหนดออกเป็น 2 ลักษณะ กล่าวคือ ลักษณะแรก กำหนดอย่างชัดเจน คือ ต้องเป็นประเทศด้อยพัฒนาและได้ทำความตกลงสองฝ่ายเกี่ยวกับการลงทุนกับประเทศของผู้ลงทุน ลักษณะที่สอง ไม่ได้กำหนดคุณสมบัติของประเทศผู้รับการลงทุนไว้โดยเฉพาะ แต่จะรับประกันการลงทุนในทุกประเทศทั่วโลก

2) ประเภทของความเสียหายที่รับประกัน จากการศึกษาพบว่ามีกำหนดความเสียหายทางการเมืองที่รับประกันออกเป็น 3 ประเภท คือ

- ภัยจากการไม่สามารถโอนหรือแลกเปลี่ยนเงินตรา (inconvertibility risk) หมายถึง การที่รัฐบาลหรือเจ้าพนักงานของประเทศผู้รับการลงทุนดำเนินมาตรการใด ๆ ซึ่งเป็นการห้ามหรือจำกัดผู้ลงทุนมิให้แลกเปลี่ยนเงินตราสกุลท้องถิ่นที่ได้รับเนื่องจากการลงทุนมาเป็นเงินตราต่างประเทศ รวมทั้งการห้ามมิให้ส่งออก หรือโอนเงินตราที่ได้รับจากการลงทุนกลับคืนสู่ประเทศของผู้ลงทุน

- ภัยจากการเวนคืน การรื้อ การยึด หรือการริบทรัพย์สินของผู้ลงทุนเป็นของรัฐผู้รับการลงทุน (expropriation risks) หมายถึง การกระทำใด ๆ ของรัฐบาลหรือหน่วยงานของรัฐผู้รับการลงทุน ซึ่งเป็นการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ การรื้อ การยึด หรือการยึดทรัพย์สิน และสิทธิต่าง ๆ ของผู้ลงทุนที่มีอยู่เหนือโครงการลงทุนมาเป็นของรัฐ ทั้งนี้รวมถึงการเวนคืนทรัพย์สินทางอ้อม (creeping expropriation) ด้วย

- ภัยจากการสู้รบ การปฏิวัติ รัฐประหาร หรือการจลาจล (war risks) หมายถึง การเกิดความเสียหายทางกายภาพขึ้นกับโครงการลงทุน อันเป็นผลโดยตรงเนื่องมาจากการใช้ความรุนแรงซึ่งทำลายความสงบเรียบร้อยของสังคม เช่น การสู้รบ การจลาจล หรือเป็นผลโดยตรงเนื่องมาจากการใช้ความรุนแรงเพื่อวัตถุประสงค์ทางการเมือง เช่น การปฏิวัติ รัฐประหาร เป็นต้น

นอกจากนั้น บางประเทศยังรับประกันความเสียหายในเชิงพาณิชย์ด้วย

3) ขอบเขตของการรับประกัน อาจแบ่งออกได้เป็น 4 ส่วนด้วยกัน กล่าวคือ

- วงเงินที่รับประกัน ซึ่งมีการกำหนดเป็น 2 ประเภท ได้แก่ วงเงินประกันสูงสุดซึ่งเป็นการกำหนดขอบเขตความรับผิดสูงสุดของผู้รับประกันภัย และวงเงินประกันปัจจุบันซึ่งเป็นการกำหนดขอบเขตความรับผิดที่แท้จริงของผู้รับประกันภัยในแต่ละปี
- การรับประกันต่อความเสี่ยงภัยของผู้ลงทุน มาตรการประกันภัยทางการเมืองของทุกประเทศจะกำหนดให้ผู้เอาประกันภัยต้องมีส่วนร่วมรับผิดชอบในความเสียหายที่เกิดขึ้นเสมอ
- อัตราเบี้ยประกันภัย จะกำหนดเบี้ยประกันแบบอัตราเดียวคงที่ตลอดระยะเวลาของการรับประกัน กล่าวคือ หากผู้ลงทุนเอาประกันสำหรับความเสี่ยงภัยประเภทเดียวกันแล้ว ก็จะต้องเสียเบี้ยประกันภัยในอัตราที่เท่ากันเสมอ ไม่ว่าโครงการลงทุนที่ขอเอาประกันนั้นจะมีความเสี่ยงสูงหรือต่ำก็ตาม และไม่ว่าจะเป็นการลงทุนในประเทศผู้รับการลงทุนที่มีความเสี่ยงต่างกันก็ตาม
- ระยะเวลาที่รับประกัน การประกันภัยทางการเมืองเป็นการประกันภัยในระยะยาว ซึ่งโดยทั่วไปมีระยะเวลาสูงสุดไม่เกิน 15 ปี

4) การชดเชยค่าสินไหมทดแทน อาจแยกพิจารณาออกเป็น 2 ส่วน กล่าวคือ

- การเรียกร้องค่าสินไหมทดแทน มาตรการประกันภัยทางการเมืองของประเทศผู้ส่งออก การลงทุนส่วนใหญ่จะกำหนดให้ผู้เอาประกันภัยซึ่งจะใช้สิทธิเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนมีหน้าที่สำคัญ 2 ประการ คือ หน้าที่แจ้งการเกิดภัยทางการเมืองต่อผู้รับประกันภัยในทันทีที่เกิดภัยทางการเมืองขึ้น และหน้าที่จัดหาและส่งมอบพยานหลักฐานเกี่ยวกับความเสียหายที่เกิดขึ้น

นอกจากนี้ ยังมีการกำหนดเงื่อนไขเวลาในการใช้สิทธิเรียกร้องค่าสินไหมทดแทน (waiting period) ซึ่งทำให้ผู้เอาประกันภัยไม่สามารถใช้สิทธิเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนได้ทันทีเมื่อเกิดภัยทางการเมืองขึ้น แต่ต้องรอจนครบกำหนดเวลาตามเงื่อนไขเสียก่อนจึงจะสามารถใช้สิทธิเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนได้

- การพิจารณาใช้ค่าสินไหมทดแทน มาตรการประกันภัยทางการเมืองของทุกประเทศจะกำหนดค่าสินไหมทดแทนไม่เต็มตามความเสียหายที่เกิดขึ้นจริงทั้งหมด เนื่องจากการกำหนดให้ผู้เอาประกันภัยต้องมีส่วนร่วมรับผิดชอบในความเสียหายที่เกิดขึ้นด้วยเสมอ

5) การรับช่วงสิทธิ อาจแยกพิจารณาออกเป็น 2 ส่วน กล่าวคือ

- การรับช่วงสิทธิตามสัญญาประกันภัย มาตรการประกันภัยทางการเมืองของทุกประเทศได้รับรองสิทธิของผู้รับประกันภัยในการเข้ารับช่วงสิทธิ ด้วยการกำหนดหน้าที่ของผู้เอาประกันภัยในการส่งมอบและโอนซึ่งทรัพย์สิน และสิทธิต่าง ๆ ที่เหลืออยู่ทั้งหมดให้แก่ผู้รับประกันภัย เมื่อมีการชดเชยค่าสินไหมทดแทนเกิดขึ้น

- การรับช่วงสิทธิตามความตกลงระหว่างประเทศ รัฐบาลของประเทศผู้ส่งออกการลงทุนทุกประเทศได้พยายามจัดทำความตกลงสองฝ่ายเกี่ยวกับการคุ้มครองและส่งเสริมการลงทุนกับรัฐบาลของประเทศผู้รับการลงทุนต่าง ๆ และได้เน้นหลักการรับช่วงสิทธิของการประกันภัยทั่วไปมากำหนดเป็นพันธกรณีว่าความตกลงดังกล่าวด้วยเสมอ ทั้งนี้ เพื่อให้รัฐผู้รับการลงทุนยอมรับการเข้ารับช่วงสิทธิขององค์กรผู้รับประกันภัยทางการเมืองนั่นเอง หากไม่มีความตกลงระหว่างประเทศดังกล่าว หรือไม่มีการกำหนดข้อบทเกี่ยวกับการรับช่วงสิทธิไว้ในความตกลงดังกล่าวแล้ว รัฐผู้รับการลงทุนก็อาจปฏิเสธการรับช่วงสิทธิของผู้รับประกันภัยทางการเมืองได้

ดังนั้น มาตรการประกันภัยทางการเมืองจึงเป็นมาตรการทางกฎหมายอย่างหนึ่งที่สามารถเป็นหลักประกันทางการเงินและให้ความคุ้มครองแก่ผู้ลงทุนจากความเสียหายทางการเมืองได้เป็นอย่างดี จึงสมควรนำมาตรการประกันภัยทางการเมืองมาใช้กับประเทศไทย ซึ่งจะ เป็นก้าวสำคัญก้าวแรกของการคุ้มครองและส่งเสริมการลงทุนของไทยในต่างประเทศ ประเทศไทยและผู้ลงทุนไทยจะได้รับประโยชน์อย่างมากจากการลงทุนเพื่อขยายตลาดสินค้าและบริการในต่างประเทศ โดยมีมาตรการประกันภัยทางการเมืองเป็นหลักประกันที่สามารถเพิ่มความมั่นใจแก่ผู้ลงทุนไทย นอกเหนือไปจากหลักประกันตามกฎหมายภายในของประเทศผู้รับการลงทุน และหลักประกันตามความตกลงระหว่างประเทศ เกี่ยวกับการคุ้มครองและส่งเสริมการลงทุนที่รัฐบาลไทยได้ทำขึ้นแล้วหรือกำลังจะทำขึ้นในอนาคต นอกจากนี้ มาตรการประกันภัยทางการเมืองยังเป็นกลไกสำคัญของรัฐบาลในการพัฒนาและเสริมสร้างความสามารถในการแข่งขันของผู้ลงทุนไทยในเวทีการค้าและการลงทุนระหว่างประเทศได้อย่างเหมาะสม

ข้อเสนอแนะ

ผู้วิจัยมีความเห็นว่า รัฐบาลควรตระหนักถึงความสำคัญของการลงทุนไทยในต่างประเทศเพิ่มมากขึ้น โดยมีเป้าหมายให้ความสำคัญแก่การลงทุนจากต่างประเทศแต่เพียงด้านเดียว ดังนั้น รัฐบาลควรนำมาตรการประกันภัยทางการเมืองมาใช้กับประเทศไทย โดยอาจดำเนินการดังต่อไปนี้

1) ในระยะสั้น ควรนำมาตรการประกันภัยทางการเมืองในระดับระหว่างประเทศมาใช้ก่อน โดยรัฐบาลไทยควรเข้าเป็นสมาชิกขององค์กรประกันการลงทุนพหุภาคี (Multilateral Investment Guarantee Agency) หรือองค์กร MIGA ทั้งนี้ เนื่องจากการเข้าเป็นสมาชิกขององค์กร MIGA สามารถกระทำได้รวดเร็วกว่าการจัดตั้งองค์กรประกันภัยทางการเมืองขึ้นโดยตรง และยังเสียค่าใช้จ่ายน้อยกว่า รวมทั้งยังสามารถแก้ไขปัญหาการรับ

ช่วงสิทธิขององค์กรผู้รับประกันภัยทางการเมืองได้ด้วย เนื่องจากในตราสารก่อตั้งองค์กร MIGA บัญญัติให้รัฐสมาชิกทุกรัฐรับรองสิทธิในการรับช่วงสิทธิขององค์กร MIGA จากผู้เอาประกันภัยไว้ อย่างชัดเจน ซึ่งเป็นพันธกรณีที่รัฐสมาชิกทุกรัฐต้องยอมรับการเข้ารับช่วงสิทธิขององค์กร MIGA แต่อย่างไรก็ตาม การประกันภัยทางการเมืองโดยองค์กร MIGA ยังมีข้อจำกัด บางประการ กล่าวคือ การให้ความคุ้มครองแก่ผู้ลงทุนจะจำกัดเฉพาะการลงทุนในประเทศผู้รับ การลงทุนที่เป็นสมาชิกขององค์กร MIGA เท่านั้น ประกอบกับการรับประกันภัยขององค์กร MIGA จะให้ความสำคัญกับการลงทุนในประเทศที่พัฒนาน้อยกว่าประเทศของผู้ลงทุน ดังนั้น หากผู้ลงทุนไทยเข้าไปลงทุนในประเทศผู้รับการลงทุนที่ไม่ได้เป็นสมาชิกขององค์กร MIGA หรือ เข้าไปลงทุนในประเทศสมาชิกที่พัฒนามากกว่าประเทศไทย ย่อมไม่สามารถขอเอาประกันภัย ทางการเมืองกับองค์กร MIGA ซึ่งอาจทำให้มาตรการประกันภัยในระดับระหว่างประเทศ ดังกล่าวไม่สามารถให้ความคุ้มครองแก่ผู้ลงทุนไทยอย่างทั่วถึง

2) ระยะยาว รัฐบาลควรกำหนดมาตรการประกันภัยทางการเมืองของประเทศไทย ขึ้นมา และควรจัดตั้งองค์กรหรือหน่วยงานขึ้นมาบริหารจัดการมาตรการประกันภัยทางการเมือง ดังกล่าว โดยองค์กรประกันภัยทางการเมืองของไทยควรอยู่ในรูปของรัฐวิสาหกิจที่ก่อตั้งขึ้นตาม กฎหมายมหาชน เพื่อประโยชน์ในการกำหนดโครงสร้างองค์กร โครงสร้างทางการเงิน และ ขอบเขตของอำนาจหน้าที่ให้เหมาะสมกับการดำเนินงาน ผู้วิจัยเห็นว่าอาจพิจารณาดำเนินการ ดังนี้

- ในระยะเริ่มแรก ควรกำหนดให้ธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย หรือ Exim Bank เป็นผู้บริหารจัดการมาตรการประกันภัยทางการเมือง โดยการปรับปรุงแก้ไขอำนาจหน้าที่ของ Exim Bank ให้รับผิดชอบในการรับประกันความเสี่ยงภัย ทางการเมืองแก่ผู้ลงทุนไทยที่ออกไปลงทุนในต่างประเทศด้วย

- ในระยะต่อมา เมื่อปริมาณการประกันภัยทางการเมืองมีมูลค่าเพิ่มขึ้น และมีจำนวนผู้ลงทุนไทยที่มาขอเอาประกันภัยมากขึ้น ควรก่อตั้งองค์กรประกันภัยทางการเมือง ของไทยขึ้นในรูปของรัฐวิสาหกิจ เพื่อดำเนินการรับประกันภัยทางการเมืองโดยตรง ทั้งนี้

เพื่อให้ประเทศไทยมีหน่วยงานเฉพาะที่เป็นผู้ดูแลรับผิดชอบในการให้ความคุ้มครองและส่งเสริมการลงทุนของไทยในต่างประเทศแยกต่างหากจากหน่วยงานที่ดูแลรับผิดชอบในด้าน การสนับสนุนและส่งเสริมการส่งออก ซึ่งจะทำให้การดำเนินงานของแต่ละองค์กร เป็นไปอย่าง คล่องตัวและมีประสิทธิภาพมากขึ้น

3) กระทรวงการต่างประเทศควรดำเนินการเจรจาความตกลง หรือสนธิสัญญา สองฝ่ายเกี่ยวกับการคุ้มครองและส่งเสริมการลงทุนกับรัฐบาลแห่งประเทศผู้รับการลงทุนที่มี ผู้ลงทุนไทย เข้าไปลงทุนอยู่แล้ว หรือกำลังจะเข้าไปลงทุนในอนาคต และควรนำหลักการรับช่วง สิทธิซึ่งเป็นหลักทั่วไปของการประกันภัยตามกฎหมายภายในมากำหนดเป็นพันธกรณีไว้ในความ ตกลงหรือสนธิสัญญาดังกล่าว เพื่อให้ความคุ้มครองแก่ผู้ลงทุนไทยอย่างทั่วถึง และเพื่อป้องกัน ปัญหาการเข้ารับช่วงสิทธิขององค์กรผู้รับประกันภัยทางการเมืองของไทยที่อาจเกิดขึ้นด้วย

4) รัฐบาลควรกำหนดมาตรการอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการลงทุนของไทย ในต่างประเทศ ซึ่งได้แก่

- มาตรการทางด้านภาษี เช่น ยกเว้นการเก็บภาษีสำหรับเงินทุน ผลกำไร หรือรายได้จากการลงทุนในต่างประเทศที่ผู้ลงทุนไทยนำกลับคืนสู่ประเทศไทย
- มาตรการทางด้านข้อมูลข่าวสาร เช่น ควรจัดตั้งศูนย์ข้อมูลการลงทุนใน ต่างประเทศ ปล่อยให้ศูนย์นี้ศึกษาข้อมูลรายละเอียดเกี่ยวกับภาวะเบียบ อัตราภาษี สิทธิประโยชน์ และข้อจำกัดทางการลงทุนของประเทศต่าง ๆ ที่ควรส่งเสริมให้ผู้ลงทุนไทยเข้าไปลงทุน เพื่อให้ ผู้ลงทุนไทยมีข้อมูลที่จำเป็นต่าง ๆ สำหรับเป็นแนวทางในการออกไปลงทุนในต่างประเทศอย่าง เหมาะสม

การกำหนดมาตรการอื่น ๆ ดังกล่าว จะทำให้การส่งเสริมการลงทุนของไทย ในต่างประเทศเป็นไปอย่างครบวงจร และเป็นประโยชน์ต่อผู้ลงทุนไทยอย่างแท้จริง